

лити, що система завжди перебуває в певному середовищі. Тому системний підхід забезпечує врахування її взаємозв'язків із навколишнім світом. А це дозволяє зробити висновок, що кожна система не тільки містить певні компоненти, які являють собою деякі підсистеми, але й сама є компонентом іншої більшої системи [4, с. 107].

Системний підхід це сукупність методів і засобів, які дозволяють дослідити властивості та структуру об'єкта в цілому, представляючи його в якості системи; підготувати та обґрунтувати комплексні управлінські рішення з урахуванням всіх взаємозв'язків окремих структурних частин, їх взаємодій; виявити вплив системи в цілому на кожний елемент системи.

Терміном «системний підхід» позначається група методів, за допомогою яких реальний об'єкт описується як сукупність взаємодіючих між собою компонентів. Ці методи розвиваються в рамках окремих наукових дисциплін, міждисциплінарного синтезу та загальнонаукових концепцій. Необхідність системного підходу обумовлена укрупненням та ускладненням досліджуваних систем, потребами в управлінні системами та інтеграції знань. Системний підхід застосовується для дослідження певної множини об'єктів, окремих об'єктів та компонентів об'єктів [2, с. 10].

У вузькому значенні під системним підходом розуміють застосування системних методів для вивчення реальних фізичних, біологічних, соціальних та інших систем. Системний підхід в широкому розумінні включає застосування системних методів для планування та організації комплексного й систематичного експерименту.

Значущість системного підходу в дослідженні проблеми формування дослідницько-діагностичних умінь майбутніх вчителів початкової школи полягає в тому, що системний підхід дозволяє розкривати зв'язки між структурними компонентами моделі формування дослідницько-діагностичних умінь майбутніх вчителів початкової школи та її залежністю від зовнішнього середовища (тенденції розвитку вищої освіти, державні нормативні документи, освітні запити населення тощо).

Література:

1. Афанасьев В. Г. Системность и общество / В. Г. Афанасьев. – М.: Политиздат, 1980. – 368 с.
2. Линьов К. О. Системный подход до прийняття управлінських рішень: навчальний посібник / К. О. Линьов. – К.: ДП «НВЦ «Пріоритети», 2016. – 48 с.
3. Соціальна філософія: короткий енциклопедичний словник філософський словник соціальних термінів / За заг. ред. В. П. Андрушенка, М. І. Горлача. – Київ-Харків: ВМП «Рубікон», 1997. – 398 с.
4. Щєбликіна Т. А. Моніторинг навчальних досягнень студентів гуманітарних спеціальностей вищих педагогічних навчальних закладів: історія, теорія, практика: монографія / Т. А. Щєбликіна. – Х. 6 «Смугаста типографія», 2015. – 399 с.

Зарицька А. А., кандидат педагогічних наук,
викладач постановки голосу

Луцький педагогічний коледж

Зарицький А. О., заслужений артист України,
доцент кафедри історії,
теорії мистецтв та виконавства
факультету культури і мистецтв

*Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна*

РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ФАХОВІЙ ПІДГОТОВЦІ ЕСТРАДНОГО СПІВАКА

Пріоритетним напрямком мистецької освіти є модернізація освітнього процесу, підготовка конкурентоспроможного, гармонійно розвиненого фахівця, що володіє системою знань, умінь, навичок та базовими компетентностями, які забезпечать йому належне виконання професійних функціональних обов'язків.

Професійний розвиток майбутнього співака залежить не тільки від рівня музичних та інтелектуальних якостей, а й від здатностей до самопізнання та емоційної саморегуляції, вмінь розуміти та чуттєво реагувати на стан інших людей, через музику виражати свої почуття. Тому професійна підготовка естрадного співака у вищих навчальних закладах становить гармонійну єдність вокально-технічного, художньо-творчого, емпатійного та емоційного розвитку.

Актуальні питання професійного становлення фахівця у сфері музичного мистецтва знайшли своє відображення у працях вітчизняних учених: А. Болгарського, М. Букач, Л. Василенко, Л. Матвєєвої, І. Немікіної, Г. Падалки, О. Ростовського, О. Рудницької, О. Щолокової, Г. Яковлевої та ін.

Проблеми емоційної культури особистості як важливої характеристики професійного становлення фахівця знайшли своє висвітлення у працях В. Додонова, Л. Збітнєвої, Л. Соколової, питання емоційного інтелекту – Дж. Майєра, П. Салова та ін.

Вже на початкових етапах співацького процесу його результативність забезпечується змістовністю, природністю, емоційністю, що стають визначальними віхами креативного розвитку та професійного становлення естрадного співака. Означаючи тезаурусну, психофізіологічну, вокальну компетентність майбутнього співака варто вирізнити «емоційність» як важливу якість виконавської досконалості [2].

Згідно з трактуванням відомого фізіолога П. Анохіна, «емоції – це фізіологічний стан організму, який має яскраво виражене суб'єктивне забарвлення і охоплює усі види відчуттів і переживань людини – від глибоко травмуючих переживань до високих форм радості і соціального життєвідчуття» [1, с. 173].

У виконавській практиці естрадного співака *емоції* проявляються у зовнішній формі поведінки, інтенсивності емоційного стану, художньо-образній переконливості, стійкості вольових властивостей (дієвість, яскравість, глибина переживань, темпераментна узгодженість) та є вираженням єдності афективного, інтелектуального переживання і пізнання [3].

Саме, гнучкість емоційної диспозиції особистості, за твердженнями науковців, забезпечує зміну вольових процесів співака-вокаліста в художньо-творчій

діяльності, регулює мобільність емоційних станів в цілому, що виражаються у наявності перешкод і протиріч, як зовнішнього (час, простір, протидії людей), так і внутрішнього характеру (ставлення, настрої, симпатії та антипатії, психічний стан, втома), які за усвідомленнями і досвідом викликають у людини вольове зусилля, «яке створює необхідний тонус, мобілізаційну готовність у подоланні труднощів» [4, с. 184].

З огляду на це, особливої актуальності набуває проблема розвитку емоційної культури співака-вокаліста як менеджменсько-інтелектуального управління своїм емоційним життям у досягненні особистісного і професійного успіху. У роботах Дж. Майєра і П. Саловея утверджується тлумачення емоційного інтелекту, який «включає здатність адекватно сприймати, оцінювати та виражати емоції; спроможність породжувати почуття, які сприяють мисленню; здатність у розумінні тієї чи іншої емоції на рівні аналітичного аналізу; свідоме управління емоціями для власного емоційного та інтелектуального зростання» [5, с. 227-232].

Властивості, притаманні естрадному співаку, який володіє емоційним інтелектом, проявляються у синтезі п'яти основних здатностей:

– здатність до усвідомлення власних емоцій, які є провідними в емоційному інтелекті, оскільки спроможність керувати власними емоціями визначається з усвідомлення виникнення переживань, імпульсивності та інтенсивності;

– здатність до розкриття управління, регулювання власними емоціями та переживаннями, зокрема подолання стану дистресу, негативних почуттів, сценічного хвилювання та страху;

– спроможність реалізації зусиль співака-вокаліста у досягненні художньо-творчої мети, професійної креативності;

– спрямованість на розпізнавання та розуміння емоцій, які виникають у інших людей (емпатія);

– здатність у вмінні позитивного ставлення, як значущій навичці, яка забезпечує спроможність співака у володінні емоціями, що виникають в процесі художньо-виконавської співтворчості [5].

Таким чином, емоційність як властивість почуттєвої сфери особистості є одним із пріоритетних компонентів формування статусу естрадного співака та ключовим, найбільш інтегративним конструктом фахового становлення.

Водночас, емоційність як психофізіологічна властивість естрадного співака є однією із важливих професійних якостей, які виражаються у відгуці-реакції та передачі почуттів взаємозумовленого творчого процесу, який оптимізує формування професійної компетентності естрадного співака, відчуття творчого підйому, спокою, врівноваженості та полягає у стимулюванні, розвитку, прийнятті нових, більш складних цілей в оволодінні вищими рівнями вокально-творчої діяльності.

Перспективним для подальших наукових розвідок є вияв специфічних ознак у визначенні емоційних складових вокально-виконавської діяльності співака, зокрема психолінгвістичного аналізу мовленнєвої та музичної інтонації.

Література:

1. Анохин П.К. Избранные труды. Системные механизмы высшей нервной деятельности [Текст] / П.К. Анохин. – Москва: Наука, 1979. – 454 с.
2. Дмитриев Л.Б. Основы вокальной методики [Текст] / Л.Б. Дмитриев – М.: Музыка, 2007. – 368 с.
3. Срошенко О.В. Емоційна сфера у вокальній творчості: музично-естетичні та виконавські аспекти. [Текст]: автореф. дис...канд. пед. Наук: 17.00.03 / О.В. Срошенко; Харк. держ. ун-т імені І.П. Котляревського. – Х., 2008. – 21 с.

4. Кузнецова Л.М. Життєстійкість як фактор успішної самореалізації сучасної студентської молоді [Текст] / Л.М. Кузнецова // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Психологічні науки. – 2014. – Вип. 121. – С. 182-187.
5. Mayer J.D. The Intelligence of emotional intelligence / J.D. Mayer, P. Salovey // Intelligence. – 1993. – Vol. 17. – P. 227-232.

Карпова О. О., кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов

*Одеський національний економічний університет
м. Одеса, Україна*

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ АКАДЕМІЧНИХ НАВИЧОК У ВИЩІЙ ШКОЛІ

Освіта в усьому світі зосереджена переважно на п'яти галузях, таких як мова та література, математика, природничі науки, історія та технологічна грамотність. Академічні навички нерозривно пов'язані з цими ключовими дисциплінами та є інструментом для більш глибокого їх засвоєння студентами.

Сьогодні, для студентів навчання є більш ніж лише доступ до інформації. Незважаючи на те, що студенти отримують академічні навички ще з раннього віку навіть це не усвідомлюючи (виконання домашніх вправ, читання, занотовування тощо), а викладачі намагаються розвивати їх на заняттях, проблема формування академічних навичок залишається актуальною, малодослідженою у вітчизняній педагогіці та затребуваною. Ці навички стають у нагоді під час написання тестів, контрольних заходів та у подальшій професійній діяльності. Тому, студентам необхідно мати певні вміння читати, писати та рахувати на ранніх етапах навчання для того, щоб бути підготовленими для подальшого навчання і спеціалізації, та навіть працевлаштування [1].

Теоретичні праці з проблеми формування академічних навичок почали активно з'являтися у період після Другої світової війни (М. Кон, Г. Грубер, М. Девіс та ін.), що було зумовлено економічними, політичними, соціальними та навчальними потребами в умовах утворення нового світового порядку та побудови нового суспільства й концепту освіти зокрема.

Особлива увага формуванню академічних навичок приділялась на місцевому та національному рівнях у Великій Британії, що було також викликано потоком іноземних студентів та необхідністю розробки рекомендацій, семінарів, інструкцій для кращої успішності, полегшення їх навчання та підготовки до складного професійного середовища (Уолкер та Вархурст, 2000) в умовах того, що стратегії оцінювання у вигляді іспитів та есе стали недостатніми, що, в свою чергу, призвело до появи більш креативних моделей оцінювання (презентації, портфоліо, групові проекти, що оцінюються самими студентами) (Алаві, 1995; Ліч, та ін., 2001; Месі та Озборн, 2004). Такий підхід дав змогу зробити навчальні завдання та оцінювання більш відповідними професії та підтримати студентів із різними навчальними стилями, однак, перед студентами постали нелегкі завдання, що потребують компетентність в ширшому колі академічної грамотності.

В Сполучених Штатах усному спілкуванню традиційно не приділялося багато уваги в навчальних планах на відміну від навичок письмової комунікації, що є,